

Кирилюк І. М.,

к. е. н., доцент,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Сучасний туризм є однією з провідних галузей світової економіки, де оборот засобів виробництва є вищим, ніж у деяких галузях. При цьому сучасний туристичний ринок став глобальним, тому українські регіональні туристичні ринки перестають бути ізольованими, поступово стаючи частиною європейського та глобального ринків. У результаті посилення світових тенденцій до перерозподілу в'їзних потоків туризму між країнами відбувається глобальний перерозподіл загальних світових туристичних потоків, який впливає на стан національних економік. Функціонування його на певній території сприяє розвитку транспорту, комунікацій, засобів розміщення, додаткового сервісу тощо, від діяльності галузі туризму залежить діяльність більш як 40 галузей національних економік та понад 15% зайнятості працездатного населення.

Розвитку туризму в Україні сприяють зручне географічне положення, помірний клімат, специфічне утворення природно-рекреаційних ресурсів в природних умовах, багата культурно-історична спадщина та санаторно-курортна база у більшості регіонів.

Прогнози WTTC щодо розвитку індустрії туризму України позитивні. Очікується, що у 2023 р. внесок сфери туризму у ВВП України досягне 49,2 млрд грн. (за цінами 2012 р.), кількість робочих місць налічуватиме 389,0 тис., зростатиме і кількість іноземних туристичних прибуттів [3]. Тому розвиток туризму має важливе значення як для держави загалом, так і громадян України, оскільки включає найважливіші сфери життя: соціально-економічну, культурну та безпеки. Разом з тим порівняно низька частка туристичного комплексу у ВВП вказує на неповноту розкриття туристичного потенціалу України (рис. 1).

Аналіз туристичних потоків свідчить про динамічний розвиток туристичного бізнесу в Україні (рис. 2).

Ситуація в туристичній сфері України протягом останніх 13 років мала позитивну динаміку, відбувалось поступове збільшення кількості іноземних туристів, розширювалась мережа закладів надання туристичних послуг.

Разом з тим, маючи позитивну динаміку зростання, протягом досліджуваного періоду, обсяг туристичного потоку мав дві кризи – у 2009 р. та

2014 роках в яких спостерігається різке зменшення кількості іноземних туристів. Так, у 2009 році Україну відвідали 20,7 млн. в'їзних (іноземних) туристів, що на 18%, або на 4,6 млн. осіб менше, ніж у 2008 році. Причина цього – початок політичної кризи пов'язаної з черговими виборами та нова хвиля світової економічної кризи.

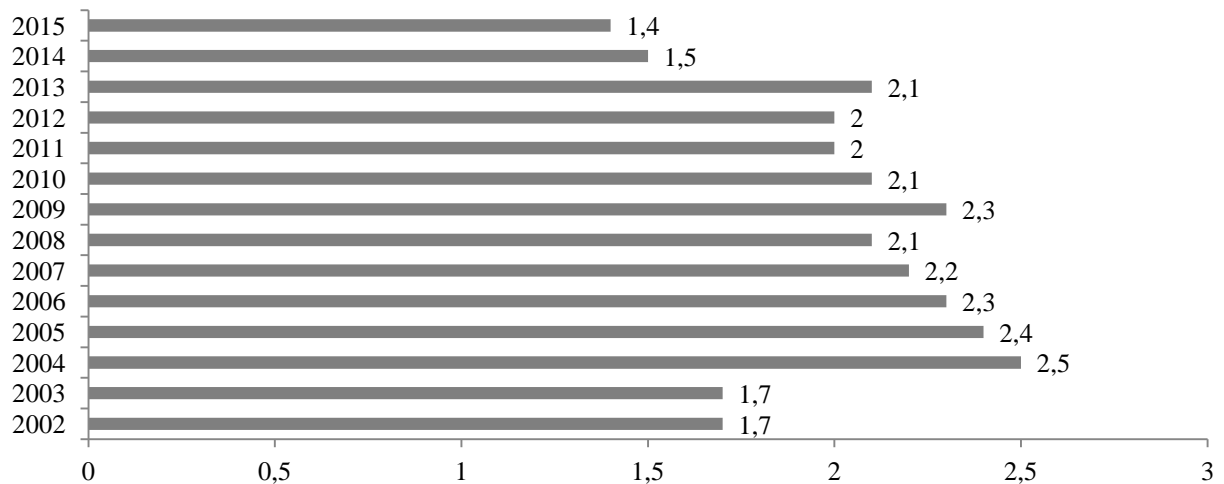

Рис. 1. Частка прямих надходжень від туристичного комплексу до ВВП України у 2002-2015 рр., %

Рис. 2. Динаміка туристичних потоків в Україні у 2003-2015 рр.

* Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Урегулювання всіх політичних питань сприяло початку нової хвилі зростання в'їзного туризму. У 2010 році Україну відвідали 21,1 млн. іноземних туристів, що на 1,6% або майже на 323,8 тис. осіб більше порівняно з 2009 роком. У 2013 р. кількість іноземних туристів становила 24,6 млн. осіб, в

значній мірі на зростання даного показника вплинуло проведення в Україні Чемпіонату Європи з футболу «УЄФА Євро 2012».

У 2014 році тенденція щодо збільшення кількості іноземних громадян, які відвідували Україну не збереглася в основному через політичні негаразди та військовий конфлікт на Сході України. У 2014 році Україну відвідали лише 12,7 млн. осіб, що на 48,5% або на 11,9 млн. осіб менше порівняно з 2013 роком.

Динаміка потоку виїзного туризму в Україні свідчить про зростання туристичної мобільності українців та збільшенні їх фінансових можливостей. За метою подорожі розподіл туристів має такий вигляд: найбільшу питому вагу мають туристи, що подорожують з метою відпочинку (82,7%), 8,8% туристів подорожують з метою лікування, 5% – з метою бізнесу або навчання (рис. 3). Найменша частка припадає на спеціалізований туризм – 0,2%. Дана структура свідчить про перевагу туризму з метою відпочинку, відновлення людських сил, дозвілля.

Туристичні потоки в Україні показують зростання розмірів в'їзного туризму, що у комплексі із наявністю тенденції до зростання внутрішніх туристичних потоків щорічно, свідчить про підвищення конкурентоспроможності України у міжнародному туристичному комплексі. На розвиток туристичного бізнесу в сучасних умовах впливають інтернет-технології, індустрія гостинності і підготовка кваліфікованих туристських кадрів. Повільні темпи зростання інвестицій, недостатній розвиток інформаційної інфраструктури є сучасними проблемами розвитку туризму. Покращення умов розвитку та підвищення прибутковості туристичної діяльності сприятиме надходженню інвестицій в галузь і подальшому нарощуванню індексу конкурентоспроможності туризму.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Всесвітньої організації подорожей та туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// www.wttc.org/](http://www.wttc.org/)
2. Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2015 /ibd/iki_reg/ iki_reg_u/kireg_15_u.htm
3. Strategia rozwoju turystyki na lata 2008-2014 [Źródło elektroniczne]. – Stiezka dostępu : <http://bip.msit.gov.pl>